

Vergaderjaar 1992-1993

22 955

Wijziging van de Statistiekwet 1950 (uitvoering van communautaire regelgeving)

Nr. 5

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 14 april 1993

De leden van de CDA-fractie beschouwden de voorgestelde wetswijziging mede als een forse toename van de administratieve lastendruk voor het bedrijfsleven. De informatie die in het kader van Intrastat wordt verlangd is echter niet nieuw. Tot en met 31 december 1992 dienden dezelfde gegevens bij iedere grensoverschrijdende goederenbeweging op de douane-aangiften te worden vermeld. Vanaf 1 januari 1993 dient deze informatie rechtstreeks vanuit de ondernemingen aan het CBS verstrekt te worden. Ten opzichte van de oude situatie zijn de volgende vereenvoudigingen aangebracht:

- bedrijven hoeven geen aangifte meer te doen bij iedere afzonderlijke grensoverschrijdende goederenbeweging maar zijn gehouden slechts eenmaal per maand opgave te doen;
- het aantal kenmerken waarover informatie verstrekt dient te worden is aanzienlijk verminderd (het douanerechtelijke Enig Document bevatte 56 verschillende kenmerken, bij het Intrastatstelsel worden slechts 10-15 kenmerken gevraagd);
- een groot deel van de Nederlandse im- en exporteurs (plusminus 55%) wordt vrijgesteld van de aangifteverplichting omdat men wat betreft de waarde van de in- of uitgevoerde goederen onder de assimilatiedrempel van f 175 000 blijft;
- voor bedrijven die wat betreft de waarde van de in- of uitgevoerde goederen onder de vereenvoudigingsdrempel van f 400 000 blijven bestaat slechts een beperkte opgaveverplichting;
- het CBS biedt de mogelijkheid tot een geautomatiseerde opgave door middel van het gratis beschikbaar stellen van software.

Overigens merken wij op dat in het nieuwe waarnemingsstelsel de mogelijkheid bestaat om net als voorheen bij de douane-aangifte de statistiekopgave uit te besteden aan zogenaamde derde-aangevers (expediteurs, administratiekantoren). Eindconclusie is dus dat de nieuwe regelgeving niet leidt tot een toename van de administratieve lastendruk.

De leden van de CDA-fractie waren verbaasd over het voorgestelde tijdstip van inwerkingtreding van de wetswijziging (1 januari 1993). De leden van de PvdA-fractie, van de VVD-fractie en van de fractie van D66 maakten opmerkingen over de late indiening van het wetsvoorstel en stelden voorts vragen over de voorgestelde datum van inwerkingtreding.

In de memorie van toelichting is uiteengezet dat de Raad van de Europese Gemeenschappen verordening (EEG) nr. 3330/91 van 7 november 1991, betreffende de statistieken van het goederenverkeer tussen Lid-Staten (PbEG L316), hierna aangeduid als verordening 3330/91, heeft vastgesteld. Op grond van deze verordening – die directe werking heeft – zijn de in de verordening bedoelde informatieplichtigen per 1 januari 1993 gehouden te voldoen aan de hun in de verordening opgelegde verplichtingen. In nationaal verband dienen nog enige uitvoeringsregelingen te worden vastgesteld en moet worden voorzien in een sanctie. Het wetsvoorstel strekt daartoe. Ook wij betreuren de hierbij opgelopen vertraging en merken daarbij nog het volgende op. Hoewel de verordening 3330/91 al in november 1991 tot stand is gekomen bestond in Europees verband nog lang onzekerheid over bepaalde elementen van de verordening die nader geregeld zouden worden. Dit heeft mede invloed gehad op de voorbereiding van het wetsvoorstel. Zo werd pas op 31 juli 1992 vastgesteld de verordening (EEG) nr. 2256/92, betreffende de statistische drempels voor de statistiek van de handel tussen de lid-staten (PbEG L 219). Op 22 oktober 1992 kwam tot stand verordening (EEG) nr. 3046/92 tot vaststelling van bepalingen ter uitvoering van verordening (EEG) nr. 3330/91 van de Raad betreffende de statistieken van het goederenverkeer tussen Lid-Staten en tot wijziging van die verordening (PbEG L 307). De verordening inzake de doorvoer- en entrepotstatistieken is nog steeds niet tot stand gekomen. De verwachting is dat de Raad van de Europese Gemeenschappen deze binnenkort zal vaststellen.

In eerste instantie is de inwerkingtredingsdatum van het wetsvoorstel vastgesteld op 1 januari 1993. Nu deze datum niet is gehaald moet de inwerkingtredingsdatum opgeschoven worden tot de dag na die van bekendmaking van deze wetwijziging. In de nota van wijziging is daarin voorzien. Tevens is bepaald dat enige artikelen van de wet terugwerken tot en met 1 januari 1993. Aangezien het hier gaat om additionele wetgeving bij een verordening die reeds van toepassing is en de bedrijven inmiddels al voldoen aan hun verplichtingen uit dien hoofde, achten wij de terugwerkende kracht acceptabel en uit een oogpunt van rechtszekerheid zelfs wenselijk. Het bedrijfsleven is tijdig op de hoogte gesteld van het nieuwe systeem. Het CBS heeft daar gedurende 1992 reeds in ruime mate voorlichting over gegeven. Voor alle duidelijkheid wijzen wij er op dat overtreding van de voorschriften van de verordening en de voorgestelde wijziging van de Statistiekwet 1950 voorafgaand aan de datum van inwerkingtreding van de wet niet met terugwerkende kracht strafbaar wordt gesteld.

De leden van de CDA-fractie misten een uiteenzetting over de resultaten van het overleg met het nationale bedrijfsleven over de in te voeren administratieve verplichtingen. Wij merken daarover, in aansluiting op het gestelde in de memorie van toelichting, onder 2.2, het volgende op. Ter begeleiding van de uitvoering van EEG-regelgeving ter voltooiing van de interne markt is in de tweede helft van 1991 een overlegorgaan Financiën/ondernemingsorganisaties ingesteld. In het kader van deze zogenaamde commissie-Thunnissen zijn in een zestal Task Forces onderwerpsgewijs de consequenties van de invoering van de interne markt besproken. In de Task Force Statistiek heeft gedurende het gehele jaar 1992 uitvoerig overleg plaatsgevonden tussen vertegenwoordigers van onder andere het CBS en het georganiseerd bedrijfsleven over de praktische gevolgen van het nieuwe waarnemingssysteem ten behoeve van de intra-EG handelsstatistieken. In deze discussies is uitgebreid aandacht besteed aan de afweging tussen een zo gering mogelijke administratieve lastendruk voor het bedrijfsleven enerzijds en acceptabele kwalitatieve statistische informatie anderzijds. Medio 1992 werd in dit overleg overeenstemming bereikt omtrent een pakket maatregelen

waarmee invulling werd gegeven aan enkele nog nationaal vast te stellen elementen van het nieuwe waarnemingssysteem (drempels, facultatieve kenmerken, inzendtermijn).

De leden van de CDA-fractie was gebleken dat de administratieve lasten in de verschillende EG-lidstaten zeer uiteen lopen. Zij vroegen in dit verband om een reactie op het verslag van de Europese Commissie over Administratieve vereenvoudiging in de Gemeenschap ten behoeve van het bedrijfsleven en met name het midden- en kleinbedrijf. De communautaire opzet van het systeem maakt het nauwelijks mogelijk dat de administratieve lasten in de lid-staten uiteen zullen lopen. De meeste statistische kenmerken zijn verplicht voorgeschreven in artikel 23, eerste lid, van de verordening 3330/91. Voor een vijftal kenmerken (artikel 23, tweede lid) wordt het aan de lid-staten zelf overgelaten deze nationaal verplicht te stellen. Met het verplicht stellen van twee van de vijf kenmerken neemt Nederland een gemiddelde positie in. Ten aanzien van de drempels geldt weliswaar dat een bepaalde beleidsvrijheid voor de lid-staten aanwezig is maar dat deze zeer beperkt is en niet leidt tot noemenswaardige verschillen in de lastendruk in de lid-staten. In het navolgende wordt nog nader ingegaan op de vaststelling van de drempels.

Het verslag van de Europese Commissie is in de Industrieraad van november 1992 aan de orde geweest en aldaar met instemming begroet. Het verslag geeft een goed inzicht in de activiteiten van de lid-staten en bij de Commissie zelf, die gericht zijn op het aanpakken van administratieve verplichtingen en procedures. Eens te meer is duidelijk geworden dat binnen Europa op dit terrein nog een lange weg te gaan is. Wij benadrukken overigens dat het verslag op zichzelf geen inzicht geeft in de hoogte van de administratieve lasten in diverse landen. Daarvoor verwijzen wij naar het overzicht van de hoogte van de administratieve lasten in diverse landen, dat op verzoek van de Eerste Kamer is samengesteld (Bijlage Handelingen I, 1990/91, nr. 18). Naar aanleiding van het verslag van de Europese Commissie is op initiatief van het Britse voorzitterschap in de eerder genoemde Industrieraad een resolutie aangenomen met betrekking tot de administratieve vereenvoudiging voor het bedrijfsleven en met name het midden- en kleinbedrijf. Daarin wordt uitdrukkelijk aandacht gevraagd voor een doeltreffend overleg met alle betrokken partijen en doelgroepen van ontwerp EEG-regelgeving.

Dezelfde leden informeerden naar de resultaten van de bedrijfseffectentoets. In het voorgaande is naar aanleiding van vragen van deze leden reeds ingegaan op de administratieve lastendruk voor het bedrijfsleven. Voorts is in paragraaf 5 van de memorie van toelichting aandacht besteed aan de effecten van de verordening en het wetsvoorstel voor het bedrijfsleven. De resultaten van de bedrijfseffectentoets zijn in deze informatie vervlochten. Kort samengevat, is sprake van een vermindering van lasten en zijn de resterende lasten zeker aanvaardbaar in het licht van het belang (niet in de laatste plaats voor het bedrijfsleven) van deugdelijke statistische informatievoorziening.

De leden van de CDA-fractie waren verbaasd over de mededeling in de memorie van toelichting dat een aantal gegevens gemakkelijk kan worden verstrekt gezien de nieuwe voor de BTW geldende verplichtingen. Zij vroegen om een overzicht van de stand van zaken op dit punt. Ter zake merken wij het volgende op. In een aantal gevallen worden de gegevens van de ingevolge de BTW-wetgeving vereiste periodieke aangifte gebruikt voor de opstelling van de statistieken van de intra-communautaire handel. Het gaat hier om ondernemingen waarbij de jaarwaarde aan intra-communautaire transacties is gelegen beneden f 175 000. Op deze wijze wordt voor de hier bedoelde ondernemingen (circa 55% van de bedrijven die zich bezighouden met de intra-communautaire handel) een vereenvoudiging gecreëerd, aangezien zij slechts

voor één instantie, te weten de belastingdienst, formaliteiten met betrekking tot de intra-communautaire handel dienen te vervullen. Deze BTW-aangifte is met ingang van 1 januari 1993 slechts in beperkte mate gewijzigd, in die zin dat thans moet worden aangegeven voor welke bedragen intra-communautaire leveringen c.q. verwervingen («uitvoer» respectievelijk «invoer» naar en van andere lid-staten) hebben plaatsgevonden. Deze gegevens zijn vereist ingevolge de per 1 januari 1993 gewijzigde BTW-wetgeving en vloeien niet voort uit statistiekverplichtingen.

Een overzicht van de stand van zaken met betrekking tot de hierbedoelde periodieke BTW-aangiften kan op dit moment nog niet worden gegeven. Ondernemingen met een jaarwaarde aan intra-communautaire transacties als hiervoor aangegeven, zijn over het algemeen ondernemingen die slechts eenmaal in de drie maanden een periodieke aangifte doen. De eerste aangiften van deze ondernemingen zijn dan ook thans nog niet beschikbaar.

Naar aanleiding van een desbetreffende vraag van de leden van de PvdA-fractie merken wij op dat de terugwerkende kracht van de wet voor het bedrijfsleven weinig gevolgen zal hebben. Zoals hiervoor al in is aangegeven, zijn de informatieplichtigen reeds grotendeels van een en ander op de hoogte zijn en handelen daar naar. Wij wijzen er op dat in het eerste half jaar van 1993 nog rekening wordt gehouden met aanloopproblemen. Dit geldt in Europees verband en nationaal (zowel voor de informatieplichtigen als voor het CBS).

De leden van de PvdA-fractie vroegen naar de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering in de verordening in andere lid-staten. Uit recente afstemming in het Comité statistieken van de buitenlandse handel is gebleken dat in de meeste andere lid-staten de nodige nationale bepalingen zijn vastgesteld.

Gezien de toepasselijkheid van de verordening per 1 januari lijkt het ons niet wenselijk dat met een andere ingangsdatum – waar deze leden naar vroegen – wordt gewerkt.

De leden van de PvdA-fractie vroegen of de drempels in de wet zelf kunnen worden opgenomen. Op zichzelf is dat natuurlijk mogelijk. Wij achten dit alleen weinig praktisch. In de memorie van toelichting is reeds aangegeven dat bij de vaststelling van de verschillende drempels ruimte bestaat voor de lid-staten. Deze ruimte is slechts marginaal zoals hierna nader wordt uiteengezet naar aanleiding van een vraag van de leden van de VVD-fractie. De drempels dienen jaarlijks te worden bezien en zonodig opnieuw te worden vastgesteld.

De leden van de PvdA-fractie stelden vraagtekens bij de verwachting dat de administratieve lastendruk niet zal toenemen, omdat niet uitgesloten is dat bedrijven zowel onder de bepalingen van de Statistiekwet 1950 als onder de douanebepalingen zullen vallen. Waar in de memorie van toelichting melding wordt gemaakt van het feit dat voor het bedrijfsleven geen extra administratieve lastendruk ontstaat, moet dit worden gezien in het licht van de statistiekverplichtingen met betrekking tot het intra-communautaire handelsverkeer. Slechts in relatie tot dit handelsverkeer zijn met ingang van 1 januari 1993 veranderingen opgetreden. De voor de statistiek van deze handel benodigde gegevens werden voorheen verkregen op basis van de voor die handel benodigde douane-documenten. Het vervallen van de douaneformaliteiten in het intra-communautaire verkeer brengt, als gezegd, met zich dat de voor de statistiek benodigde gegevens op andere wijze moeten worden verkregen. De administratieve lasten die hiervan het gevolg zijn treden in de plaats van die administratieve lasten welke verband hielden met het vervullen van de douaneformaliteiten.

Voor de bedrijven die naast intra-communautaire transacties ook im-

en exporthandelingen verrichten met derde landen heeft zich, voor zover het betreft dat verkeer met derde landen, geen wijziging voorgedaan. Met betrekking tot dit handelsverkeer zijn geen bijzondere statistiekverplichtingen voorgeschreven, aangezien de voor die statistiek benodigde gegevens ook nu nog worden verkregen van de in dat verkeer benodigde douanedocumenten.

Deze leden vroegen voorts hoe een effectentoets op de belasting voor het midden- en kleinbedrijf zou uitvallen. Voor een antwoord op deze vraag verwijzen wij mede naar het antwoord op een vraag van de leden van de CDA-fractie inzake de effectentoets. Wij voegen daaraan toe dat het stelsel van de drempels met name bedoeld is om de effecten voor het midden- en kleinbedrijf te minimaliseren.

De leden van de PvdA-fractie vroegen tenslotte of het mogelijk is de door de Raad van State geconstateerde verschillen in strafmaat tussen de Statistiekwet, juncto de Wet op de economische delicten en de douanebepalingen te verminderen. In het nader rapport is aangegeven dat er niet veel verschil in strafmaat bestaat tussen overtredingen bij de gegevensverstrekking over het handelsverkeer binnen de Europese Gemeenschappen en overtredingen bij de gegevensverstrekking inzake het handelsverkeer met derde landen. Hoewel de weg waarlangs verschillend is, is het effect dat vergelijkbare delicten vrijwel even zwaar kunnen worden bestraft.

De leden van de VVD-fractie vroegen of het wel verstandig is in de wet een expliciete verwijzing naar de verordening 3330/91 op te nemen in verband met een mogelijke vervanging van de verordening. Inderdaad zal bij vervanging van de verordening de wet gewijzigd moeten worden.

Bij vervanging zal echter al gauw sprake zijn van een zodanige ingrijpende wijziging van de voorschriften dat de wet als gevolg daarvan ook op andere punten gewijzigd zal moeten worden. De vermelding van de verordening in de wet brengt uit dat oogpunt geen extra risico met zich mee. De verwijzing in de wet naar de verordening is overigens de aangegeven weg bij uitvoering en aanvulling in de wetgeving van de in de verordening opgenomen voorschriften. Alternatief zou zijn de bepalingen uit de verordening integraal in de wet zelf op te nemen. Dit is in het algemeen ongewenst omdat de verordening rechtstreeks bindend is (zie ook aanwijzing 340 van de nieuwe Aanwijzingen voor de regelgeving) en bovendien noopt dan elke wijziging in de verordening al tot wetswijziging.

Deze leden vroegen vervolgens of het verwijzen in een amvb naar een nieuwe verordening geen verwarring zal scheppen. Zoals hiervoor al vermeld, zal bij vervanging van de verordening de wet aangepast moeten worden. Uit de tekst van artikel 15 van het wetsvoorstel volgt dat bij verwijzing in de amvb naar verordening 3330/91 automatisch verwezen wordt naar de verordening zoals omschreven in de wet. Wanneer in de wet een nieuwe verordening wordt vermeld geldt dat uiteraard ook. Bij een wijziging van verordening 3330/91 geldt dat zowel de wet als de uitvoeringsmaatregelen verwijzen naar de verordening inclusief alle wijzigingen daarvan. Deze zogenaamde dynamische verwijzing volgt uit de ongeclausuleerde verwijzing naar de verordening. Van enige verwarring op dit punt is dus geen sprake.

In antwoord op een desbetreffende vraag van de leden van de VVD-fractie merken wij op dat, ongeacht de genoemde vrijstellingen, de op de statistiek gebaseerde gegevens een reëel beeld geven van de feitelijke intra-communautaire transacties en voorraadverschuivingen. Naar verwachting leidt de vrijstelling van de opgaveplicht aan de categorieën informatieplichtigen, bedoeld in artikel 5 van de verordening 3330/91, niet of nauwelijks tot een vertekening van het statistisch beeld over de in- en uitvoertransacties binnen de EG. Indien op een later tijdstip toch mocht blijken dat door deze vrijstelling een duidelijk hiaat in

de waarneming is ontstaan, is het op grond van artikel 15 van verordening 3330/91 mogelijk aanvullende periodieke enquêtes te houden naar het goederenverkeer tussen lid-staten, verricht door deze categorieën informatieplichtigen.

De leden van de VVD-fractie vroegen welke maatregelen genomen worden om kunstgrepen ter verkrijging van vrijstelling tegen te gaan. Wij verwachten niet dat bedrijven uitsluitend vanwege statistische verplichtingen kunstgrepen zullen toepassen om zo van een bepaalde vrijstelling te genieten. Ingevolge artikel 11 van verordening 3330/91 is de belastingdienst overigens gehouden periodiek gegevens te verstrekken aan het CBS. Dit maakt het mogelijk inzicht te krijgen in de wijze waarop de bedrijven met hun statistiekverplichtingen omgaan.

De leden van de VVD-fractie stelden enige vragen omtrent de vaststelling van de drempels. In artikel 28 van verordening 3330/91 is de basis van het systeem van statistische aangiftdrempels gelegd. Artikel 28 laat voor de lid-staten enige beperkte vrijheid voor het vaststellen van de drempels. In verordening 2256/92 zijn nadere beperkingen gesteld ten aanzien van het vaststellen van de drempels. De vereenvoudigingsdrempel dient volgens verordening 3330/91 minimaal f 230 000 te bedragen. Volgens verordening 2256/92 mag deze drempel echter maximaal vastgesteld worden op een bedrag waarmee tenminste 95% van de totale waarde gedekt wordt door opgaven boven deze vereenvoudigingsdrempel. De assimilatie drempel wordt aan de bovenkant begrensd door de hoogte van de vereenvoudigingsdrempel. De benedengrens van de assimilatie drempel wordt bepaald door de in artikel 3 van verordening 2256/92 genoemde kwaliteitseisen. De uitsluitingsdrempel wordt vastgesteld overeenkomstig de in genoemd artikel 28 bedoelde fiscale bepalingen.

De zuiverheid van het door de statistiek gegeven beeld wordt door het vaststellen van de minimale kwaliteitseisen in voldoende mate gegarandeerd. Gemiddeld wordt door de statistische opgaven boven de assimilatie drempel in alle lid-staten tussen 98% en 99% van de totale waarde van de intra-EG handel rechtstreeks waargenomen. In de aanloopperiode kan de zuiverheid van de gegevens in zekere mate beïnvloed worden door non-respons.

Het communautair voorschrijven van minimale kwaliteitseisen resulteert daarnaast in statistieken van vergelijkbare kwaliteit in de verschillende lid-staten, zelfs bij het gebruik van drempels van verschillende hoogte. De hiervoor genoemde beperking van de speelruimte die verordening 2256 geeft ten aanzien van met name het niveau van de vereenvoudigingsdrempel maakt dat verschillen tussen lid-staten binnen aanvaardbare grenzen blijven.

Naar aanleiding van de vraag van de leden van de VVD-fractie naar de samenwerking tussen de statistiekdiensten in de verschillende lid-staten merken wij het volgende op. Het overleg over verordening 3330/91 heeft plaatsgevonden in het Comité voor de statistieken voor de buitenlandse handel, dat ressorteert onder het Bureau voor de Statistiek van de Europese Gemeenschappen (Eurostat) te Luxemburg. Eurostat streeft naar harmonisatie van methoden, nomenclaturen en van de verschillende communautaire beleidslijnen om vertekeningen tussen nationale stelsels te vermijden en de onderlinge vergelijkbaarheid te bevorderen. Genoemd Comité, bestaande uit ambtelijke vertegenwoordigers uit alle lid-staten, dient de Europese Commissie van advies over ontwerp-besluiten. Op het terrein van de statistiek van de buitenlandse handel vindt sinds de jaren zeventig afstemming en overleg plaats tussen de statistiekdiensten van de verschillende lid-staten en de Commissie.

Wat betreft het toezicht op de verzameling en de juistheid van de kenmerken, waar deze leden tevens naar vroegen, merken wij op dat in de verordening 3330/91 de verzameling en de controle van de gegevens

is opgedragen aan de verzamelende instanties c.q. de statistiekdiensten in de lid-staten. De Commissie ziet toe op de uitvoering en bewaakt de kwaliteit van de door de statistiekdiensten ter beschikking gestelde gegevens.

De leden van de VVD-fractie vroegen of door de verhoging van de werklast van de ambtenaren van het CBS ten behoeve van de verificatie meer menskracht nodig is en hoe de financiering daarvan zou moeten plaatsvinden. Van oudsher werden de statistieken inzake de buitenlandse handel voornamelijk vastgesteld aan de hand van de statistiekexemplaren van de bij de grensoverschrijding opgemaakte douanedocumenten. De vereenvoudiging van de douaneprocedures heeft er de laatste jaren toe geleid dat de waarneming steeds meer rechtstreeks bij de bedrijven plaatsvond. In dat kader zijn bij het CBS reeds ambtenaren belast met het controleren en verifiëren van de ingediende opgaven. De nieuwe waarnemingsmethode brengt een verdere verschuiving met zich mee van de indirecte waarneming met behulp van douanedocumenten naar de rechtstreekse waarneming bij bedrijven. Dit betekent dat een groter aantal ambtenaren met de externe controle belast zal worden. Daar staat tegenover dat minder basismateriaal bij het CBS ontvangen en verwerkt behoeft te worden. In combinatie met een verdergaande automatisering van de waarneming zal het mogelijk zijn de noodzakelijke capaciteitsbehoefte ten behoeve van de externe controle binnen het bestaande personeelsbestand en budget op te vangen.

Dezelfde leden vroegen of ten aanzien van de sancties inmiddels al een beleid is ontwikkeld in het kader van het onderzoeken van strafbare feiten. Ten aanzien van de controle of bedrijven aan hun informatieplicht ingevolge verordening 3330/91 hebben voldaan, heeft het CBS het volgende beleid ontwikkeld. Bedrijven die niet tijdig hun statistische opgave hebben ingediend worden schriftelijk, telefonisch dan wel door middel van een bezoek van de verificatie-ambtenaren, gerappelleerd. Daarnaast zullen bedrijven periodiek bezocht worden door de verificatie-ambtenaren in het kader van een controle op de kwaliteit van de ingezonden opgaven. Bij aanhoudende weigering of onjuiste invulling zal kunnen worden opgetreden door middel van de in het wetsvoorstel geregelde sanctionering op grond van de Wet op de economische delicten. De strafrechtelijke aanpak staat niet voorop, maar vormt een onmisbaar sluitstuk.

De leden van de VVD-fractie informeerden welke «andere statistische doeleinden» worden bedoeld in artikel 22. Dit artikel van het wetsvoorstel heeft als doelstelling aan te geven dat de gegevens die in het kader van Intrastat aan het CBS worden verstrekt in het algemeen uitsluitend voor statistische doeleinden worden gebruikt. Naast de verplichtingen op basis van de verordening 3330/91 worden uit hetzelfde grondmateriaal ook op nationaal niveau in- en uitvoerstatistieken samengesteld. In samenhang hiermee vinden regelmatig analyses plaats aan de hand van het statistisch grondmateriaal teneinde bepaalde ontwikkelingen in het handelsverkeer verder in beeld te brengen.

De leden van de VVD-fractie waren van mening dat het wetsvoorstel een overdracht van bevoegdheden van het douane-apparaat naar het CBS inhoudt en vroegen of de ambtenaren die voorheen werkzaam waren bij de douane aan de binnengrenzen van de EG, voor werk in het kader van dit wetsvoorstel ingezet kunnen worden. Dit is niet het geval. De werkzaamheden van de douane zijn van andere aard dan die van het CBS op grond van het onderhavige wetsvoorstel. De douane is onder andere verantwoordelijk voor de verzekering van de correcte heffing van de belastingen bij invoer. In dit kader zijn in de douanewetgeving aan de douane bevoegdheden verleend. Een aantal van deze bevoegdheden heeft betrekking op douane-aangiften en douanedocumenten, waarvan

de daarop vermelde gegevens de basis vormen voor de statistiek van de buitenlandse handel. Het vervallen van die aangiften en documenten in het intracommunautaire goederenverkeer brengt met zich dat de voor de statistiek benodigde gegevens op andere wijze moeten worden verkregen. Slechts met het oog op het verkrijgen van die gegevens wordt in dit wetsvoorstel voorzien om aan de ambtenaren van het CBS bepaalde bevoegdheden te verlenen, doch dit zijn geen bevoegdheden die voorheen aan de douane toebehoorden. Van het inzetten van douane-ambtenaren is dan ook geen sprake.

Deze leden vroegen waaruit is gebleken dat niet alle lid-staten behoefte hebben aan een doorvoer- en entrepotstatistiek. Dit is in eerste instantie gebleken uit het overleg in het kader van het eerdergenoemde Comité voor de statistieken van de buitenlandse handel. Later zijn deze standpunten herhaald in de Raadsbesprekingen over verordening 3330/91. De behoefte aan dergelijke statistieken wordt voornamelijk bepaald door de geografische ligging van de lid-staten en de gebruikmaking van onder het douaneregime toe te passen opslagstelsels. Voor een handels- en distributieland als Nederland is het van essentieel belang om over kwantitatieve gegevens over de met deze handel gepaard gaande opslag- en doorvoerbewegingen te beschikken. Voor een aantal lid-staten bestaat een dergelijke behoefte duidelijk niet.

De leden van de VVD-fractie stelden vragen met betrekking tot de overheidsrol bij de belangenafweging ten aanzien van de administratieve lasten. Hierover merken wij op dat de onvermijdelijke afweging tussen de belasting van de expeditie-afdelingen van ondernemingen enerzijds en de marketingafdelingen anderzijds, van overheidswege in nauw overleg met vertegenwoordigers van het Nederlandse bedrijfsleven heeft plaatsgevonden. Dit inhoudelijk overleg ter uitvoering van de taak van het statistiekwezen op dit terrein vond plaats in de eerder genoemde Task Force Statistiek.

Wij beantwoorden de vraag van de leden van de VVD-fractie of de statistieken voor fiscale doeleinden worden gebruikt ontkennend. De opgaven aan het CBS zullen uitsluitend dienen voor de samenstelling van de statistiek voor de intra-communautaire handel en de eerder naar aanleiding van een vraag van dezelfde leden genoemde nationale statistieken van in- en uitvoer en analyses van het handelsverkeer.

De leden van de VVD-fractie waren benieuwd naar de onderwerpen die zullen vallen onder artikel 17, onderdeel c. Zij merkten hierbij op dat de bepaling naar hun mening te ruim geformuleerd is. Ingevolge artikel 17, onderdeel c, kunnen bij ministeriële regeling regels worden gesteld die nodig zijn ter voldoening aan op verordening 3330/91 berustende voorschriften. Hiermee is een begrenzing gegeven voor de bevoegdheid van de minister. Wij wijzen er op dat op communautair niveau een zeer uitgebreide en gedetailleerde regelgeving geldt ten aanzien van de nieuwe waarnemingsmethodiek op grond van verordening 3330/91. Het is dus zeker niet zo dat de minister onder deze bepaling alles kan laten vallen wat hij wenselijk acht. Behalve de inzendtermijn zijn op dit moment geen andere elementen te noemen waaraan gedacht wordt bij toepassing van artikel 17, onderdeel c, maar gelet op de veelheid van communautaire uitvoeringsregels en de mogelijkheid van wijzigingen daarin, kan de bedoelde bepaling niet worden gemist.

De leden van de fractie van D66 vroegen in hoeverre de beperking van de administratieve lastendruk voor kleine en middelgrote ondernemingen door middel van drempels ten koste gaat van de betrouwbaarheid van de statistische gegevens met betrekking tot intra-communautaire transacties en zij vroegen welk percentage van die transacties bekend is. Voor een antwoord op deze vraag verwijzen wij naar het antwoord dat op een soortgelijke vraag van de leden van de VVD-fractie is gegeven.

Aanvullend kan worden opgemerkt dat van de categorieën ondernemingen die onder de assimilatiedrempel vallen (circa 55% van de im- en exporterende ondernemingen), de totale waarden van hun intracommunautaire transacties worden verkregen via de opgaven die door deze ondernemingen periodiek aan de belastingdienst worden gedaan. De totalen per onderneming worden gebruikt om de statistische resultaten op macroniveau vast te stellen.

Met betrekking tot de vraag van de leden van de fractie van D66 naar het overleg met de informatieplichtigen over de administratieve lastendruk verwijzen wij naar het antwoord dat op een soortgelijke vraag van de leden van de CDA-fractie is gegeven.

Wij merken nog op dat het kenmerk (lucht-)haven van laden c.q. lossen slechts voor enkele vervoerswijzen verlangd wordt (lucht-, zee-, en binnenvaart). Dit betreft slechts een relatief kleine groep ondernemingen. Naar aanleiding van een desbetreffende vraag van de leden van de fractie van D66 merken wij op dat het kenmerk (lucht-)haven van laden c.q. lossen eveneens wordt gevraagd in België, Duitsland, Spanje en Portugal. Het andere facultatieve kenmerk statistisch stelsel wordt behalve in Nederland ook gevraagd in België, Duitsland, Spanje, Frankrijk en Italië.

De leden van de GPV-fractie vroegen met het oog op de vrij stellingen op grond van artikel 5 van verordening 3330/92 of wel aan de eis van een zo groot mogelijke gelijkheid in de uitvoering van de verordening in de lid-staten wordt voldaan. Zij vroegen of in elke lid-staat hetzelfde begrepen wordt onder de begrippen «BTW-plichtigen» en «particulieren». Het begrip «BTW-plichtige» is gebaseerd op de zesde richtlijn nr. 77/388 EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 17 mei 1977 betreffende de harmonisatie van de wetgeving der Lid-Staten inzake omzetbelasting – gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde: uniforme grondslag (PbEG L 145). In artikel 4 van die richtlijn is een definitie opgenomen van het begrip «belastingplichtige» i.c. een synoniem voor BTW-plichtige. In artikel 2 van verordening 3330/91 is een definitie gegeven van het begrip «particulier». Beide definities sluiten op elkaar aan, hetgeen inhoudt dat een ieder die niet als belastingplichtige in de zin van de omzetbelasting wordt aangemerkt, ingevolge de statistiekwetgeving als particulier wordt beschouwd. Gelet op het feit dat beide begrippen in de communautaire wetgeving verankerd zijn dient in de verschillende lid-staten aan deze begrippen ook een gelijke betekenis te worden toegekend en behoeft voor een verschil in uitvoering van de verordening niet gevreesd te worden.

Deze leden stelden enige vragen over de in artikel 17 genoemde drempels. Voor het antwoord op de vraag hoe groot de vrijheid is om de in artikel 17 bedoelde drempels vast te stellen verwijzen wij naar het antwoord dat op een overeenkomstige vraag van de leden van de VVD-fractie is gegeven. Dat de vaststelling van de drempels aan de nationale wetgeving wordt overgelaten heeft mede te maken met het feit dat niet alle lid-staten beschikten over hetzelfde onderzoeksmateriaal om een uitgebreid onderzoek naar de meest geschikte drempels mee uit te voeren. De drempels worden, zoals al eerder werd aangegeven, elk jaar opnieuw bezien. De uitgangspunten blijven echter dezelfde. Onder een toenemende inflatie kunnen de drempels hun waarde verliezen en bij voorbeeld ten onrechte bedrijven in de statistische waarneming betrekken. In overleg met het bedrijfsleven is afgesproken dat gestreefd zal worden naar het zoveel mogelijk constant houden van de groep bedrijven die al dan niet rechtstreeks informatieplichtig zijn. Een en ander uiteraard binnen het kader dat daarvoor in EG-verband bestaat.

De leden van de GPV-fractie vroegen of vanaf het begin duidelijk was dat geen tijd beschikbaar was voor het horen van de Centrale commissie

voor de statistiek. Bij de voorbereiding van de verordening heeft, zoals in paragraaf 4 van de memorie van toelichting is vermeld, advisering niet plaats gevonden om de daarvermelde redenen. Hier kan nog aan toe worden gevoegd dat, gelet op het karakter van de werkzaamheden, die voornamelijk en noodzakelijkerwijs de technische aspecten van de verordening betroffen, inschakeling van de subcommissie in dit geval meer in de rede lag dan van de commissie zelf. Wel is de commissie door het CBS sinds 1986 regelmatig geïnformeerd over de veranderingen in de waarneming van de gegevens van de buitenlandse handel.

Naar aanleiding van de vraag van de leden van de GPV-fractie of de inschakeling van de (subcommissie van de) CCS bij de voorbereiding van de verordening zich verdraagt met de zelfstandige adviestaak van de CCS delen wij mede dat het werk van de subcommissie plaatsvond in het kader van de adviestaak van de commissie.

De leden van de GPV-fractie vroegen waarom in de memorie van toelichting niets wordt vermeld over de extra beleids- en budgetlast voor het CBS. Voor de beleids- en budgettaire gevolgen van de verordening 3330/91 en het wetsvoorstel verwijzen wij naar het antwoord op een overeenkomstige vraag van de leden van de VVD-fractie. Omdat de gevolgen slechts marginaal van aard zijn is daaraan in het memorie van toelichting geen expliciete aandacht besteed.

Deze leden vroegen ten slotte hoe de invoering van deze Europees-rechtelijke verplichting zich verhoudt tot de zelfstandige communautaire behoefte aan statistische gegevens uit de lid-staten. Wij kunnen hier slechts in algemene zin iets over zeggen. Naar verwachting kan aan de in Nederland bestaande vraag naar gegevens over de statistieken van de buitenlandse handel ook met behulp van de nieuwe wijze van waarneming worden voldaan.

Deze leden vroegen naar de verhouding tussen CBS en Eurostat en of het wetsvoorstel op die verhouding invloed heeft. Het CBS is in veel werkgroepen waarin communautaire regelgeving op statistisch gebied wordt voorbereid nu reeds vertegenwoordigd. De verhouding tussen Eurostat en de nationale statistiekdiensten zal naar verwachting formeel worden geregeld door de in voorbereiding zijnde Verordening inzake het gemeenschappelijk statistisch stelsel, waaraan onder meer de lid-staten zullen deelnemen. De voorgestelde wijziging van de Statistiekwet 1950 heeft geen bijzondere invloed op de verhouding Eurostat-CBS.

Deze leden vroegen of nieuwe communautaire verplichtingen op statistisch gebied gevolgen zullen hebben voor het CBS en de nationale wetgeving. De Europese Commissie is de laatste jaren bezig met een grootscheepse harmonisatie op statistisch gebied op Europees niveau. De opzet van het voorgenomen statistisch programma 1993-1997 duidt daarop. De te harmoniseren statistieken zullen grotendeels samenvallen met het huidige werkprogramma van het CBS. Het moet echter niet worden uitgesloten dat als gevolg van nieuwe Europese regelgeving nieuwe verplichtingen ontstaan, die zowel voor het CBS als voor het bedrijfsleven extra verplichtingen met zich meebrengen. Het valt nu nog niet te overzien in hoeverre deze activiteiten aanleiding zullen geven tot nationale wetgeving.

De Minister van Economische Zaken,
J. E. Andriessen

De Staatssecretaris van Financiën,
M. J. J. van Amelsvoort